

ต้นทุนและผลตอบแทนการทำผางประทีปแบบปั้นมือของชุมชนบ้านสันกลาง ตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

Costs and Return of Investment on Hand-Crafted Candle Trays of Ban San Klang Community, Bo Haeo Subdistrict, Mueang District, Lampang Province

จिरันท์ บุพพัฒนสมัย

อาจารย์ประจำหลักสูตรบัญชีบัณฑิต วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง

Jiranun Buppunhasamai

Lecturer in The Bachelor of Accountancy Program

Lampang Inter-Tech College

E-mail: jiranun_lit@outlook.com; Ph: 085-037-6854

ดร. อนงค์วรรณ อุปประดิษฐ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำหลักสูตรบัญชีบัณฑิต

วิทยาลัยอินเตอร์เทคลำปาง

Dr. Anongwan Upradit

Assistant Professor in The Bachelor of Accountancy Program

Lampang Inter-Tech College

E-mail: anongwan@lit.ac.th; Ph: 081-289-4422

วันที่ได้รับต้นฉบับบทความ	: 20 มีนาคม 2568
วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ	
ครั้งที่ 1	: 11 เมษายน 2568
ครั้งที่ 2	: 20 เมษายน 2568
วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ	: 1 พฤษภาคม 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนการทำผางประทีปแบบปั้นมือของชุมชนบ้านสันกลาง ตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง และ 2) วิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนและผลตอบแทนการทำผางประทีปแบบปั้นมือของชุมชนบ้านสันกลาง ตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ประกอบการทำผางประทีปแบบปั้นมือ ชุมชนบ้านสันกลาง ตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง จำนวน 7 ราย เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและทำการวิเคราะห์ข้อมูลต้นทุนรายได้จากการจำหน่าย กำไรขั้นต้นและจุดคุ้มทุน ผลการศึกษาพบว่าต้นทุนการทำผางประทีปแบบปั้นมือต่อหน่วยเท่ากับ 2.22 บาท ซึ่งประกอบด้วย วัสดุดิบ 1.60 บาทต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 72.07 ค่าแรงงาน 0.34 บาทต่อหน่วยคิดเป็นร้อยละ 15.31 และค่าใช้จ่ายการผลิต 0.28 บาทต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 12.61 โดยมีรายได้จากการจำหน่ายผางประทีปแบบปั้นมือต่อปี คิดเป็นเงินเท่ากับ 52,500.00 บาท ต้นทุนการทำผางประทีปแบบปั้นมือต่อปี เท่ากับ 46,620.00 บาท กำไรขั้นต้นจากการจำหน่ายเท่ากับ 5,880.00 บาท คิดเป็นอัตราส่วนกำไรขั้นต้นต่อยอดขายร้อยละ 11.20 โดยมีจุดคุ้มทุนของการจำหน่ายผางประทีปแบบปั้นมืออยู่ที่ 4,714.28 หน่วย คิดเป็นเงิน 11,785.70 บาท ซึ่งจำนวนที่ผลิตและจำหน่ายมีราคาสูงกว่าจุดคุ้มทุนที่คำนวณได้ แสดงถึงความสามารถในการขายผางประทีปแบบปั้นมือและมีความคุ้มทุน ผลการวิจัยนี้สามารถนำไปเป็นส่วนหนึ่งเพื่อส่งเสริมการขับเคลื่อนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนด้วยการบริหารต้นทุนและผลตอบแทนอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: ต้นทุน ผลตอบแทน ผางประทีปแบบปั้นมือ

Abstract

This research aimed to 1) study the costs and return on investment of hand-molded lanterns in Ban San Klang community, Bo Haeo sub-district, Mueang district, Lampang province, and 2) analyze the cost structure and return on investment of hand-molded lanterns in Ban San Klang community, Bo Haeo sub-district, Mueang district, Lampang province. This research was qualitative research. The sample consisted of 7 hand-molded lantern entrepreneurs in Ban San Klang community, Bo Haeo sub-district, Mueang district, Lampang province. The research instrument was a structured interview form and analyzed cost data, sales revenue, gross profit, and break-even points. The results showed that the cost of hand-molded lanterns per unit was 2.22 baht, consisting of 1.60 baht per unit, accounting for 72.07 percent, labor costs 0.34 baht per unit, accounting for 15.31 percent, and production costs 0.28 baht per unit, accounting for 12.61 percent. The annual income from hand-molded lanterns sales was equivalent to 52,500.00 baht. The cost of making hand-molded lanterns per year is 46,620.00 baht. The gross profit from sales is 5,880.00 baht, which is a gross profit to sales ratio of 11.20 percent. The break-even point of selling hand-molded lanterns is 4,714.28 units, which is 11,785.70 baht. The amount produced and sold is higher than the calculated break-even point. This shows the ability to sell hand-molded lanterns and be cost-effective. The results of this research can be used as a part to promote the development of community products with sustainable costs and return on investment management.

Keywords: Costs, Return on Investment, Hand-Crafted Candle Trays

บทนำ

ผางประทีป คือประทีปที่เป็นเครื่องจุดตามไฟเป็นพุทธบูชาหรือบูชาสืบทอดอายุ หรืออีกนัยหนึ่งคือเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน ใช้จุดแทนเทียนในเวลากลางคืน โดยประทีป หมายถึงแสงไฟ ผาง หมายถึงภาชนะรองรับน้ำมันหรือไขที่เป็นเชื้อเพลิงของประทีป รวมความผางประทีป คือเครื่องจุดตามไฟที่ได้รับอิทธิพลมาจากศาสนาพราหมณ์ (Thitamethi, 2022) ผางประทีปเป็นเครื่องสักการะพระรัตนตรัย บูชารอยพระพุทธรูปและพระเศศแก้วจุฬามณี รวมทั้งเป็นการบูชาพระพุทธเจ้าในวันเสด็จกลับจากเทวโลกด้วย ชาวล้านนามีความเชื่อเรื่องการถวายประทีปจากวรรณกรรมที่จารึกไว้บนใบลาน 2 คัมภีร์ คือ ธรรมกาเผือก และธรรมอันสงส์ การถวายทานผางประทีป สาระธรรมที่ปรากฏในความเชื่อเรื่องการถวายทานประทีปของชาวพุทธในล้านนา ได้แก่ 1) หลักการบูชา เพราะการถวายประทีปจัดเป็นอามิสบูชาในพระพุทธศาสนาอันส่งผลไปสู่การปฏิบัติบูชาด้วย 2) หลักกตัญญูทเวที เนื่องจากการถวายประทีปเป็นสัญลักษณ์แห่งความกตัญญู ดังที่ปรากฏใน เรื่องแม่กาเผือก และ 3) หลักศรัทธาเพราะการถวายประทีปเป็นการแสดงออกถึงความศรัทธาในพระพุทธศาสนาอย่างลึกซึ้งของชาวล้านนา นอกจากนี้ การถวายประทีปยังมีคุณค่าในด้านความเป็นประเพณีที่ดั่งาม การท่องเที่ยว การอนุรักษ์วัฒนธรรม การส่งเสริมพระพุทธศาสนาอันส่งผลต่อความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจอีกด้วย

ผางประทีปส่วนใหญ่จะเป็นถ้วยเล็กๆ ที่ทำด้วยดินเผารูปลักษณะแตกต่างกันตามฝีมือช่างแต่ละยุคสมัย นอกจากถ้วยประทีปแล้ว สิ่งที่สำคัญคู่กันก็คือ น้ำมัน และเทียนหรือสีสาย ซึ่งน้ำมันที่ใช้เติมลงในถ้วยอาจเป็นน้ำมันถั่ว น้ำมันมะพร้าว น้ำมันละหุ่ง น้ำมันงา รวมถึงน้ำมันที่ได้จากสัตว์อีกด้วย ปัจจุบันนิยมใช้ขี้ผึ้ง (พาราฟิน) แต่ไม่พบว่านิยมใช้น้ำมันจากสัตว์ในประทีปที่บูชาพระสีสาย ในช่วงเทศกาลยี่เป็งตรงกับวันเพ็ญเดือนสิบสอง จะมีการประดับประทีปโคมไฟกันทั่วไป นอกจากการประดับส่วนนี้แล้ว ยังใช้เป็นจุดบูชาพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ ส่วนหนึ่งตามอายุของแต่ละคน ในการตั้งธัมมหลวงหรือฟังเทศน์มหาชาตินั้นเจ้าของกัณฑ์เทศน์กัณฑ์ใดในมหาเวสสันดรชาดกก็จะจุดประทีปตามจำนวนคาถา เช่น กัณฑ์กุมาร 101 คาถาก็จุดประทีป 101 ดวง เป็นต้น (Panthian, 1999) ผางประทีปเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในภาคเหนือเป็นอย่างมาก เนื่องจากมักจะใช้ในงานประเพณีลอยกระทง หรือใช้ในโอกาสต่างๆ บ้านสันกลาง ตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง เป็นชุมชนหนึ่งที่ยังคงมีการทำผางประทีปอยู่โดยจะมีผู้สูงอายุที่จะเป็นผู้ผลิต ผางประทีปเป็นภาชนะดินเผาที่ตรงกลางมีลักษณะเป็นหลุมลงไปไม่ลึกมาก เพื่อให้เพียงพอต่อการใส่ไส้เทียนที่ทำมาจากฝ้ายและขี้ผึ้ง ซึ่งมักจะพบเห็นการทำได้ตั้งแต่ช่วงเดือนพฤษภาคม

ถึงเดือนพฤศจิกายนของทุกปี โดยในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนสิงหาคมจะเป็นช่วงของการทำตัวผางประทีปที่เป็นภาวะดินเผา เริ่มต้นจากการนำดินเหนียวที่มีการหมักเรียบร้อยแล้วนั้นมาปั้นขึ้นรูปเป็นตัวผางประทีป จากนั้นก็ฝังลงถังไว้ให้พอหมาดแล้วนำไปเผา ซึ่งการเผานั้นเป็นการเผาโดยใช้ฟางข้าวเป็นเชื้อเพลิงตามภูมิปัญญาดั้งเดิมของชาวบ้าน ตัวผางประทีปที่เป็นภาวะดินเผานั้นจะมีการทำสะสมและเก็บไว้ใกล้ถึงช่วงเทศกาลลอยกระทงก็จะมีใส่เทียนและหล่อขี้ผึ้งลงไป แล้วฝังไว้ให้แห้ง จากนั้นก็นำไปจำหน่ายต่อไปในชุมชนแห่งนี้เดิมก่อนที่จะมีการทำผางประทีปนั้นก็มีการทำหม้อดินเผามาก่อนและทำควบคู่กันมา โดยที่จะมีพ่อค้าคนกลางมารับหม้อดินเผาไปจำหน่าย รวมถึงชุมชนใกล้เคียงจะมารับหม้อดินเผาไปใช้ใส่น้ำตาลจากต้นตาล ทาบาบไปขายในพื้นที่อำเภอเมืองอีกที แต่ต่อมาเมื่อต้นตาลเริ่มลดน้อยจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม อีกทั้งการใช้หม้อดินเผา ก็เริ่มมีจำนวนน้อยลงจึงทำให้หม้อดินเผาลดกำลังการผลิตลง ชาวบ้านซึ่งเป็นผู้ผลิตทั้งหม้อดินเผา และผางประทีปนั้นก็ได้นหันมาทำผางประทีปเป็นส่วนใหญ่ที่ส่งผลให้การทำหม้อดินเผาได้หายไปมากที่สุด ซึ่งในปัจจุบันนี้ เหลือเพียงการทำผางประทีปเพียงอย่างเดียว (Museum Thailand, 2024)

การทำผางประทีปแบบปั้นมือของชุมชนบ้านสันกลาง ตำบลบ่อแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง อยู่คู่กับชุมชนมา 50 ปี มีการเรียนรู้การปั้นจากครอบครัวและคนในชุมชน ลวดลายที่ปั้นเป็นลวดลายแบบดั้งเดิมตามแบบของบรรพบุรุษ ช่างปั้นมีองค์ความรู้เป็นปราชญ์ของชุมชนด้านการผลิตผางประทีปแบบปั้นมือ สามารถฝึกฝนคนรุ่นต่อไป แต่ปัจจุบันคนรุ่นหลังไม่สนใจที่จะยึดอาชีพปั้นผางประทีป เนื่องจากรายได้น้อย (Junruan & Namboonruang, 2023) ทำให้ปัจจุบันอาชีพการทำผางประทีปแบบปั้นมือของคนในชุมชนบ้านสันกลาง อำเภอเมืองลดน้อยลง เหลือเพียง 7 ท่าน ที่ยังยึดเป็นอาชีพ และยังเป็นเพียงแค่อาชีพเสริมมิใช่อาชีพหลักของครอบครัว ทั้งนี้สืบเนื่องจากมาหลายสาเหตุ ทั้งนี้มาจากการที่กระแสความนิยมต่างๆได้เปลี่ยนไป ไม่ว่าจะเป็นการทำผางประทีปด้วยการหล่อเข้ามาแทนที่การทำผางประทีปแบบปั้นด้วยมือ อีกทั้งผู้ที่สืบทอดในรุ่นใหม่ๆก็ไม่มีแล้วนั้น ทำให้เหลือเพียงผู้สูงอายุที่ยังสืบทอดอยู่ ทำให้เห็นถึงการสูญหายของวัฒนธรรมรวมถึงภูมิปัญญาดั้งเดิมของชาวบ้านในชุมชนแห่งนี้ ถ้าหากคนในชุมชนรวมถึงเยาวชนได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของวัฒนธรรม ภูมิปัญญาดั้งเดิมที่ใกล้จะสูญหายไปกับผู้สืบทอดรุ่นก่อนที่ในปัจจุบันเริ่มมีอายุมากแล้วนั้น ก็อาจจะส่งผลให้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของชุมชนได้สูญหายไปมากที่สุด

คณะผู้วิจัย เห็นว่าองค์ความรู้ท้องถิ่นนี้ ควรได้รับการอนุรักษ์เพื่อรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับการทำผางประทีปแบบปั้นมือเพื่อจัดเก็บความรู้ไว้อย่างเป็นระบบ และมีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นฐานข้อมูลของชุมชน แล้วสามารถนำความรู้เหล่านั้นมาใช้ประโยชน์ ในการปรับปรุงกระบวนการพัฒนายกระดับผลิตภัณฑ์ อีกทั้งยังสามารถรักษาภูมิปัญญาอันมีค่านี้ไว้ได้ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น พึ่งตนเองได้เกิดความภาคภูมิใจ และทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของทำผางประทีปแบบปั้นมือของชุมชนบ้านสันกลาง ตำบลบ่อแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง
2. วิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนและผลตอบแทนการทำผางประทีปแบบปั้นมือของชุมชนบ้านสันกลาง ตำบลบ่อแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ใช้กรอบแนวคิดต้นทุนประกอบด้วย วัตถุประสงค์ ค่าแรงงาน และค่าใช้จ่ายการผลิต รวมถึงแนวคิดรายได้จากการจำหน่าย การวิเคราะห์ผลตอบแทนในการลงทุนทำผางประทีป ได้วิเคราะห์แยกออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) อัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไร โดยพิจารณาจากอัตรากำไรขั้นต้นต่อยอดขาย และ 2) จุดคุ้มทุนเป็นเกณฑ์ในการศึกษากับผู้ประกอบการทำผางประทีปแบบปั้นมือชุมชนบ้านสันกลาง ตำบลบ่อแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปางจำนวน 7 คน ใช้ระยะเวลาในการศึกษา ตั้งแต่พฤษภาคม – ตุลาคม พ.ศ. 2567

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุน

Makcharoen (2017) ให้ความหมายว่า ต้นทุนการผลิตถือเป็นต้นทุนที่จำแนกตามส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ ซึ่งส่วนประกอบของต้นทุนที่ใช้ในการผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด เมื่อมีสินค้าที่ผลิตเสร็จแล้ว ต้นทุนดังกล่าวเรียกว่า ต้นทุนการผลิตหรือต้นทุนผลิตภัณฑ์ เมื่อจำหน่ายออกไปต้นทุนของสินค้าส่วนที่จำหน่ายออกไปเรียกว่า ต้นทุนขาย แสดงในงบกำไรขาดทุนและยังมีค่าใช้จ่ายอีกจำนวนหนึ่งที่เกิดขึ้นจากการบริหารงานเรียกว่าค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน หรือเรียกว่าค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร ดังนั้นในงวดบัญชีจึงแบ่งต้นทุน ออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ ดังนี้ 1) ต้นทุนผลิตภัณฑ์ คือ ต้นทุนที่ประกอบด้วยต้นทุนวัตถุดิบทางตรงใช้ไป ค่าแรงงานทางตรงและค่าใช้จ่ายการผลิต 2) ต้นทุนตามระยะเวลา คือ ต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการบริหารงาน ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายในการขายและค่าใช้จ่ายในการบริหาร

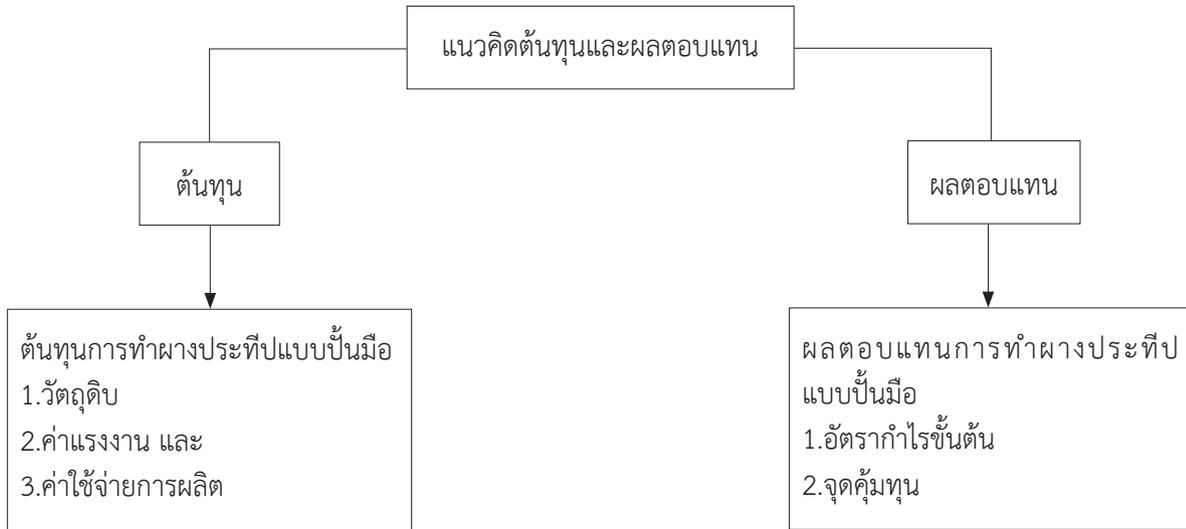
แนวคิดเกี่ยวกับผลตอบแทน

Kiattikulwattana (2018) ได้ให้ความหมายว่าก็คืออัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไร จะใช้ในการวัด ประสิทธิภาพของการดำเนินงานในกิจการ อัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไรต่อยอดขาย โดยใช้อัตราส่วนกำไรขั้นต้น ต่อยอดขาย อัตราส่วนนี้จะแสดงให้เห็นว่ากิจการมีความสามารถในการทำกำไรขั้นต้นเป็นสัดส่วนเท่าใดเมื่อเทียบกับยอดขายสุทธิ นอกจากนี้ถ้าอยากทราบว่าขายจำนวนเท่าใดถึงจะคุ้มทุนในแต่ละเดือน ความจำเป็นในการคำนวณจุดคุ้มทุนจึงมีความจำเป็น เพื่อให้ผู้ประกอบการทราบว่าในแต่ละเดือนจะต้องขายสินค้าในปริมาณเท่าไรถึงไม่ขาดทุน ดังนั้น จุดคุ้มทุน คือ ระดับการขาย ที่ทำให้กำไรเท่ากับศูนย์ หรือรายได้เท่ากับค่าใช้จ่าย หรือกำไรส่วนเกินเท่ากับต้นทุนคงที่ อาจกล่าวได้ว่า เมื่อกิจการสามารถ ขายสินค้าจนถึงระดับจุดคุ้มทุนแล้ว กำไรส่วนเกินของจำนวนขายที่เกินจุดคุ้มทุน คือกำไรจากการดำเนินกิจการนั่นเอง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยของ Upradit et al. (2021) ได้ศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการทำกระถางเซรามิก กลุ่มบ้านป่าเยะ ตำบลบ่อแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการทำกระถางเซรามิก กลุ่มบ้านป่าเยะ ตำบลบ่อแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ ศึกษาและเก็บรวบรวม ข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้างจากผู้ทำกระถางเซรามิก กลุ่มบ้านป่าเยะ ตำบลบ่อแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง จำนวน 20 ราย ผลการศึกษาพบว่า ต้นทุนของการทำกระถางเซรามิกต่อหน่วย ประกอบด้วย วัตถุดิบ 2 บาท ต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 5.53 ค่าแรงงาน 31.50 บาทต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 87.14 ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่ 0.36 บาทต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 1.00 และค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร 2.29 บาทต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 6.33 รวมต้นทุนการทำกระถางเซรามิกต่อ หน่วยเท่ากับ 36.15 บาท โดยรายได้จากการจำหน่ายกระถาง เซรามิกต่อวัน 2,360 บาท ต้นทุนในการทำต่อวัน 1,446 บาท คิดเป็นกำไรขั้นต้นจากการจำหน่ายต่อวัน เท่ากับ 914 บาท อัตราส่วนกำไรขั้นต้นต่อยอดขายร้อยละ 38.73 ทำให้การลงทุนทำกระถางเซรามิก มีจุดคุ้มทุนต่อวัน 36.60 บาท มีจุดคุ้มทุนต่อเดือน 805.31 บาท มีจุดคุ้มทุน ต่อปี 9,663.69 บาท ดังนั้นหากผู้ลงทุนทำกระถางเซรามิกสามารถจำหน่ายกระถางเซรามิก ได้เป็นจำนวนมากขึ้น ก็จะทำให้ผู้ลงทุนมีกำไรสูงขึ้นตามไปด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Phetra (2023) ที่ผลการวิจัยพบว่า มีแนวทางในการ ลดต้นทุนคือทำประมาณการยอดขายสำหรับวางแผนการจัดซื้อวัตถุดิบเพื่อลดรอบการจัดซื้อ รวบรวมคำสั่งซื้อแล้วจัดส่ง เป็นล็อตที่ใหญ่ขึ้นเพื่อลดรอบการจัดส่งสินค้า และคิดค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรตามชั่วโมงการใช้งานจริง นอกจากนี้ยังสอดคล้อง กับงานวิจัยของ Phurahong et al. (2021) ที่พบว่า กลุ่มผู้ผลิตปลาสดส่วนใหญ่คำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ด้วยวิธีการต้นทุน รวมไม่ครบทุกประเภท ซึ่งต้นทุนที่ไม่ได้นำมาคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายการผลิต เนื่องจากเป็นค่าใช้จ่ายที่ทางผู้ผลิตปลาสด ไม่ทราบว่าต้องนำมาคำนวณ เพราะทางผู้ผลิตระบุว่า เป็นต้นทุนเพียงเล็กน้อยและส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจที่บ้านของผู้ผลิต หรือตัวแทนที่เป็นประธานกลุ่ม ทำให้ไม่ได้แยกค่าใช้จ่ายเหล่านั้นมาใช้ในการคำนวณต้นทุน จึงไม่ได้นำค่าใช้จ่ายทั้งหมด ที่เกิดขึ้นมาคำนวณเป็นต้นทุนการผลิต ทำให้ต้นทุนการผลิตไม่ถูกต้องครบถ้วน ไม่สะท้อนต้นทุนการผลิตที่แท้จริง สอดคล้อง กับงานวิจัยของ Boonyoo et al. (2023) ที่ข้อค้นพบที่ได้ทำให้ทราบถึงกระบวนการผลิตที่ก่อให้เกิดต้นทุนการผลิต และผลตอบแทนของเครื่องปั้นดินเผาที่ชัดเจนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนและการกำหนดกระบวนการผลิต ที่สามารถลดต้นทุน และเพิ่มผลตอบแทนในการผลิตที่สูงขึ้น

จากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่ได้ศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยในครั้งนี้ โดยนำแนวคิดต้นทุน ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ ค่าแรงงาน และค่าใช้จ่ายการผลิต แนวคิดผลตอบแทน ประกอบด้วย อัตรากำไรขั้นต้น และจุดคุ้มทุน นำมาใช้ในการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนผางประทีปแบบปั่นมือของชุมชนบ้านสันกลาง ตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้ประกอบการทำผางประทีปแบบปั่นมือของชุมชนบ้านสันกลาง ตำบลบ่อแฮ้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง จำนวนทั้งหมด 7 ราย ใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ช่องทางในการจำหน่าย ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนการทำผางประทีปแบบปั่นมือ ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับผลตอบแทนการทำผางประทีปแบบปั่นมือ และ ส่วนที่ 4 ปัญหาหรือข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสาร วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและขอคำปรึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิและนำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างไปทดลองใช้กับผู้ประกอบการที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 ราย และทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ หลังจากตรวจสอบแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตัวเอง และนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมมาดำเนินการวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อสรุปผลและอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดสถิติที่ใช้ในการวิจัยที่เหมาะสมและสอดคล้องกับข้อมูลมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ใช้วิธีทางสถิติเชิงพรรณนาด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ โดยหาค่าร้อยละและนำเสนอข้อมูลในลักษณะบรรยายผล

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนการทำผางประทีปแบบปั่นมือ ใช้แนวคิดของ Makcharoen (2017) ดังนี้ ต้นทุนการทำผางประทีปแบบปั่นมือ = วัตถุประสงค์ที่ใช้ในการผลิต + ค่าแรงงานการผลิต + ค่าใช้จ่ายการผลิต

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับผลตอบแทนการทำผางประทีปแบบปั้นมือ ใช้แนวคิดและสูตรการคำนวณของ Kiattikulwattana (2018) ดังนี้อัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไร (Profitability Ratios) โดยใช้อัตราส่วนกำไรขั้นต้นต่อยอดขาย ซึ่งสามารถที่จะคำนวณได้จาก

$$\text{อัตรากำไรขั้นต้น (\%)} = \frac{\text{กำไรขั้นต้น}}{\text{ยอดขายสุทธิ}}$$

และจุดคุ้มทุน (Break-Even Point) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุน ปริมาณ และกำไร ในวิเคราะห์หาจุดที่ปริมาณขายของกิจการมีรายได้คุ้มค่ากับค่าใช้จ่ายทั้งหมดเพื่อไม่ให้ขาดทุนและใช้ในการวางแผนระยะสั้น สามารถที่จะคำนวณได้ดังนี้

$$\text{จุดคุ้มทุน (บาท)} = \frac{\text{ต้นทุนคงที่}}{\text{อัตรากำไรส่วนเกิน}}$$

$$\text{โดยที่ อัตรากำไรส่วนเกิน} = \frac{\text{ยอดขาย} - \text{ต้นทุนผันแปร}}{\text{ยอดขาย}}$$

ส่วนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการลงทุนทำผางประทีปแบบปั้นมือของชุมชนบ้านสันกลาง ตำบลป่อแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง โดยการสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลโดยการลงพื้นที่ไปสัมภาษณ์และศึกษาถึงปัญหาที่เกิดขึ้น

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง ต้นทุนและผลตอบแทนการทำผางประทีปแบบปั้นมือของชุมชนบ้านสันกลาง ตำบลป่อแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง จำนวนทั้งหมด 7 ราย สรุปได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ส่วนใหญ่มีอายุ 50-60 จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 57.14 อายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 42.86 มีสถานภาพสมรส จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 และทั้งหมดมีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำผางประทีป มากกว่า 20 ปีขึ้นไป จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 ตามลำดับ และมีช่องทางในการจำหน่าย โดยทั้งหมดจำหน่ายด้วยตนเอง จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00

ส่วนที่ 2 ต้นทุนการทำผางประทีปแบบปั้นมือ

ในการทำผางประทีป ผู้ประกอบการได้ซื้อดินเหนียวสำเร็จรูปนำมาผสมกับน้ำ นวดให้เหนียวเข้ากันแล้วนำดินที่ผสมปั้นขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1 นิ้ว มาวางบนแท่นปั้นดิน แล้วปั้นตามขนาด ลักษณะคล้ายถ้วย และใส่ขอบลายหยัก โดยใช้ฝากระป๋องน้ำอัดลมแบบจิบประกบกันทับกับขอบผางประทีป เมื่อปั้นและใส่ขอบลายเรียบร้อยแล้ว นำมาผึ่งแดดให้แห้ง ก่อนนำเข้าเตาเผา เมื่อเผาผางประทีปสุกได้ที่ รอให้เย็นก่อน แล้วนำออกจากเตามาล้างฝุ่นซี้เข้าและผึ่งให้แห้ง

การทำไส้ดินกา ทำได้โดยนำฝ้ายเกลียวสีขาว มาทำให้เป็นสามแฉกแบบดินกา ให้ขนาดพอดีกับผางประทีป ใส่ไส้ดินกา วางลงตรงกลางถ้วย โดยให้ฝ้ายสามแฉกเป็นฐาน และแกนตั้งขึ้น

นำขี้ผึ้งไปต้มในกระทะจนเหลวเป็นน้ำเทียน ตักใส่กาน้ำ แล้วหยอดเทียนเหลวลงในผางประทีปจากนั้นผึ่งในที่ร่มให้แห้ง

ในการคำนวณต้นทุนการทำผางประทีปแบบปั้นมือ ซึ่งประกอบด้วยวัตถุดิบ ค่าแรงงาน และค่าใช้จ่ายการผลิต แสดงรายละเอียดได้ดังนี้

1. วัตถุดิบ ประกอบด้วย ดินเหนียวสำเร็จรูป ฝ้ายเกลียว ขี้ผึ้ง

ดินเหนียวสำเร็จรูป จำนวน 1 ถุง ราคาถุงละ 50 บาท ผลิตถ้วยประทีปได้จำนวน 1,000 หน่วย คิดเป็นต้นทุนต่อหน่วย เท่ากับ 0.05 บาท (50/1,000)

ฝ้ายเกลียวเบอร์ 30 ขนาด 2.5 มิลลิเมตร ยาว 700 เซนติเมตร ราคา 55 บาท ผลิตได้สินค้า ได้จำนวน 100 เส้น คิดต้นทุนต่อหน่วยเท่ากับ 0.55 บาท (55/100)

ซีฟิ่ง 1 กิโลกรัม ราคา 75 บาท ผลิตผางประทีปแบบปั่นมือ ได้จำนวน 75 หน่วย คิดต้นทุนต่อหน่วยเท่ากับ 1.00 บาท (75/75)

รวมต้นทุนต่อหน่วยของวัตถุดิบในการทำผางประทีปแบบปั่นมือ คิดเป็นเงิน 1.60 บาท

2. ค่าแรง

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ พบว่า การผลิตผางประทีปแบบปั่นมือ ใช้แรงงานต่อการผลิต 1 ครั้ง จำนวน 1 คน สามารถผลิตได้จำนวน 3,000 หน่วย ต้นทุนค่าแรงต่อการทำผางประทีปแบบปั่นมือ คิดเป็นเงินเท่ากับ 1,020 บาท (340 บาท * 3 วัน) โดยผู้วิจัยใช้อัตราค่าแรงงานขั้นต่ำตามอัตราค่าจ้างขั้นต่ำของจังหวัดลำปาง เท่ากับ 340 บาท ตามประกาศคณะกรรมการค่าจ้าง เรื่อง อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ (ฉบับที่ 12) (Office of Permanent Secretary, 2023) คิดเป็นต้นทุนต่อหน่วยเป็นเงิน 0.34 บาท (1,020 บาท/3,000 หน่วย)

3. ค่าใช้จ่ายในการผลิต

ค่าใช้จ่ายในการผลิตผางประทีปแบบปั่นมือใช้ระยะเวลา 21 วัน ผลิตได้จำนวน 7 ครั้ง ผลิตผางประทีปแบบปั่นมือได้ครั้งละ 3,000 หน่วย รวมการผลิตได้ทั้งหมด 21,000 หน่วย ค่าใช้จ่ายในการผลิตผางประทีปแบบปั่นมือประกอบด้วยค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่และค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปรดังนี้

ค่าใช้จ่ายในการผลิตคงที่

ประกอบด้วยเครื่องมือและอุปกรณ์ในการทำผางประทีปแบบปั่นมือที่นำมาคิดค่าเสื่อมราคา รายละเอียดดังต่อไปนี้

- ค่าโรงเรือน ราคา 20,000 บาท อายุการใช้งาน 20 ปี คิดเป็นค่าเสื่อมราคาปีละ 1,000 บาท
- แป้นหมุนมือ ขนาด 8 นิ้ว ราคา 2,000 บาท อายุการใช้งาน 10 ปี คิดเป็นค่าเสื่อมราคาปีละ 200 บาท
- โตะวางแป้นหมุนมือ ราคา 2,500 บาท อายุการใช้งาน 10 ปี คิดเป็นค่าเสื่อมราคาปีละ 250 บาท
- ตะแกรงตากประทีป ขนาดกว้าง 1.50 ซม. ยาว 2.50 ซม. ราคา 900 บาท อายุการใช้งาน 10 ปี คิดเป็นค่าเสื่อมราคาปีละ 90 บาท

- กระดาษขนาด 32 นิ้ว จำนวน 1 ใบ ราคาใบละ 1,500 บาท อายุการใช้งาน 10 ปี คิดเป็นค่าเสื่อมราคาปีละ 300 บาท
 - กะละมัง ขนาด 50 เซนติเมตร ราคาอันละ 150 บาท อายุการใช้งาน 3 ปี คิดเป็นค่าเสื่อมราคาปีละ 50 บาท
 - เตาอังโล่ ขนาด 30 เซนติเมตร ราคา 150 บาท อายุการใช้งาน 3 ปี คิดเป็นค่าเสื่อมราคาปีละ 50 บาท
 - กระจวยอลูมิเนียม ขนาด 5 นิ้ว ราคาอัน 62 บาท อายุการใช้งาน 1 ปี คิดเป็นค่าเสื่อมราคาปีละ 62 บาท
 - กาน้ำ ขนาด 12 เซนติเมตร ราคา 160 บาท อายุการใช้งาน 3 ปี คิดเป็นค่าเสื่อมราคาปีละ 53.33 บาท
 - มีดพร้า ขนาด 15 นิ้ว จำนวน 1 เล่ม ราคาเล่มละ 120 บาท อายุการใช้งาน 1 ปี คิดเป็นค่าเสื่อมราคาปีละ 120 บาท
- รวมค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่ต่อหน่วย คิดจากค่าเสื่อมราคาต่อปี 2,175.33 บาท ต้นทุนต่อหน่วยคิดเป็นเงิน 0.10 บาท

ค่าใช้จ่ายในการผลิตผันแปร

ประกอบด้วย วัสดุในการทำผางประทีปแบบปั่นมือ และค่าสาธารณูปโภค รายละเอียดดังนี้

- ค่าฟืนในการต้มเทียนต่อครั้ง ราคา 100 บาทต่อการต้มซีฟิ่ง ทั้งหมดจำนวน 7 ครั้ง คิดเป็นค่าใช้จ่ายรวม 700 บาท
- ค่าเช่าเตาเผาต่อครั้ง 900 บาท เผาจำนวน 7 ครั้ง คิดเป็นค่าใช้จ่ายรวม 2,700 บาท
- ค่าน้ำประปา ปีละ 200 บาท สำหรับทำการเผา 7 ครั้ง จำนวน 21 วัน
- ลูกบรรจุภัณฑ์ ขนาดกว้าง 8 นิ้ว สูง 12 นิ้ว ราคาห่อละ 100 บาท มีจำนวน 200 ใบ บรรจุผางประทีปแบบปั่นมือ ห่อละ 50 หน่วย คิดเป็นค่าใช้จ่ายรวม 210 บาท $(21,000/50) * (100/200)$

รวมค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปรต่อหน่วย คิดจากค่าใช้จ่ายต่อปี 3,810 บาท ต้นทุนต่อหน่วยคิดเป็นเงิน 0.18 บาท และเมื่อนำค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่รวมกับค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร ทำให้มีค่าใช้จ่ายการผลิตทั้งสิ้นต่อหน่วยเท่ากับ 0.28 บาท

สรุปได้ว่าต้นทุนของการทำผางประทีปแบบปั่นมือ ประกอบด้วย วัตถุดิบ 1.60 บาทต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 72.07 ค่าแรงงาน 0.34 บาทต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 15.31 และค่าใช้จ่ายการผลิต 0.28 บาทต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 12.61 รวมเป็นต้นทุนของผางประทีปแบบปั่นมือต่อหน่วยเท่ากับ 2.22 บาท

ส่วนที่ 3 ผลตอบแทนการทำผางประทีปแบบปั้นมือ

ในการคำนวณผลตอบแทน คณะผู้วิจัยได้แยกการคำนวณออกเป็น 2 ส่วนคือ

3.1 อัตราส่วนวัดความสามารถในการทำกำไร

จากการสัมภาษณ์ ผู้ประกอบการทำผางประทีปแบบปั้นมือ ทำให้ทราบว่าจำนวนที่ขายเฉลี่ยต่อวัน เท่ากับจำนวนที่ผลิต คือ 3,000 หน่วยต่อรอบการผลิต 1 ครั้ง/3วัน และพบว่าราคาจำหน่ายต่อหน่วย 2.50 บาท รายได้จากการจำหน่ายผางประทีปแบบปั้นมือต่อครั้งเท่ากับ 7,500 บาท (2.50 บาท * 3,000 หน่วย) ต้นทุนในการทำผางประทีปแบบปั้นมือต่อครั้ง เท่ากับ 6,660 บาท กำไรขั้นต้นจากการจำหน่ายต่อครั้ง เท่ากับ 840 บาท

3.2 จุดคุ้มทุน (Break-Even Point)

จากการคำนวณรายได้ ต้นทุนคงที่ ต้นทุนผันแปร กำไรขั้นต้นและจุดคุ้มทุนของการทำผางประทีปแบบปั้นมือของชุมชนบ้านสันกลาง พบว่า มีจุดคุ้มทุนของการจำหน่ายผางประทีปแบบปั้นมืออยู่ที่ 4,714.28 หน่วย คิดเป็นเงิน 11,785.70 บาท โดยจำนวนที่ผลิตและจำหน่ายได้ และรายได้จากการจำหน่ายต่อครั้ง สูงกว่าจุดคุ้มทุนที่คำนวณได้ แสดงถึงกิจการมีความสามารถในการจำหน่ายผางประทีปแบบปั้นมือและมีความคุ้มทุน แสดงรายละเอียดดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงรายได้ ต้นทุนคงที่ ต้นทุนผันแปร กำไรขั้นต้นและจุดคุ้มทุนการทำผางประทีปแบบปั้นมือ

รายการ	ต่อหน่วย	ครั้ง/3 วัน	ต่อปี/7 ครั้ง
จำนวนที่ผลิตและจำหน่าย (ลูก)	1	3,000.00	21,000
รายได้จากการจำหน่าย	2.50	7,500.00	52,500
ต้นทุนคงที่			
ค่าแรงงาน	0.34	1,020.00	7,140.00
ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่	0.10	300.00	2,100.00
รวมต้นทุนคงที่	0.44	1,320.00	9,240.00
ต้นทุนผันแปร			
วัตถุดิบ	1.60	4,800.00	33,600.00
ค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร	0.18	540.00	3,780.00
รวมต้นทุนผันแปร	1.78	5,340.00	37,380.00
รวมต้นทุนการผลิต	2.22	6,660.00	46,620.00
กำไรขั้นต้น	0.28	840.00	5,880.00
อัตรากำไรขั้นต้น	11.20	11.20	11.20
จุดคุ้มทุน (หน่วย)			4,714.28
จุดคุ้มทุน (บาท)			11,785.70

ส่วนที่ 4 ปัญหาหรือข้อเสนอแนะ

การทำผางประทีปแบบปั้นมือของชุมชนบ้านสันกลางประสบกับปัญหาต่าง ๆ ดังนี้

1. ผู้ประกอบการขาดผู้ที่มีความรู้ทางด้านบัญชีในการจัดทำบัญชี มีผลทำให้การเก็บข้อมูลต้นทุนและค่าใช้จ่ายไม่ถูกต้อง
2. ขาดการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยเพื่อเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ลดต้นทุนการผลิต และการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม

อภิปรายผล และสรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่าการทำมางประทีปแบบปั้นมือของชุมชนบ้านสันกลาง ผู้ประกอบการจะทำเป็นอาชีพเสริม ต้นทุนของการทำประกอบด้วย วัสดุดิบ 1.60 บาทต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 72.07 ค่าแรงงาน 0.34 บาทต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 15.31 และค่าใช้จ่ายการผลิต 0.28 บาทต่อหน่วย คิดเป็นร้อยละ 12.61 รวมเป็นต้นทุนของมางประทีปแบบปั้นมือต่อหน่วยเท่ากับ 2.22 บาท ในการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ผู้ประกอบการไม่ได้นำต้นทุนการผลิตมาคำนวณอย่างครบถ้วน เนื่องจากผู้ประกอบการไม่ทราบว่าค่าใช้จ่ายต้องนำมาคำนวณเป็นต้นทุน เช่น ค่าน้ำมันรถ ค่าขนส่ง ค่าโทรศัพท์ เพราะผู้ประกอบการคิดว่าเป็นต้นทุนเพียงเล็กน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Phurahong et al. (2021) ที่พบว่า ส่วนใหญ่เป็นการประกอบธุรกิจในบ้านของผู้ผลิต ทำให้ไม่ได้แยกค่าใช้จ่ายที่นำมาใช้ในการคำนวณต้นทุน จึงไม่ได้นำค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกิดขึ้นมาคำนวณเป็นต้นทุนการผลิต ทำให้ต้นทุนการผลิตไม่ถูกต้องครบถ้วน ส่งผลให้กลุ่มกำหนดราคาขายไม่สะท้อนต้นทุนการผลิตที่แท้จริง ดังนั้นทางกลุ่มจึงมีการปรับราคาจำหน่ายโดยเปรียบเทียบกับคู่แข่ง ทำให้ราคาจำหน่ายของทางกลุ่มไม่สูงจนเกินไปกว่าคู่แข่ง และถือว่าเป็นการกำหนดราคาขายที่เหมาะสม

สำหรับผลตอบแทนของการทำมางประทีปแบบปั้นมือ พบว่ามียอดที่ผลิตเท่ากับยอดขาย รายได้จากการจำหน่ายมางประทีปต่อปีอยู่ที่ 21,000 หน่วย คิดเป็นเงิน 52,500 บาท ซึ่งจำนวนที่ผลิตและจำหน่ายได้รวมถึงรายได้จากการจำหน่ายสูงกว่าจุดคุ้มทุน แต่ต่อราคาไรรู้ขึ้นต้นต่อยอดขาย มีเพียงร้อยละ 11.20 ซึ่งเกิดจากต้นทุนวัสดุดิบมีมูลค่าจำนวนสูงคิดเป็นร้อยละ 72.07 แสดงถึงความสามารถในการทำกำไรของมางประทีปแบบปั้นมือมีความคุ้มทุน แต่อย่างไรก็ตามการลดต้นทุนการผลิตโดยการใช้เทคโนโลยี และการกำหนดแผนการซื้อวัสดุดิบที่เหมาะสมในการผลิต จะทำให้เกิดการเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิตลง ส่งผลให้ผู้ประกอบการมีความสามารถในการทำกำไรเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phetra (2023) ที่แสดงให้เห็นว่าแนวทางในการลดต้นทุนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปถั่วลิสง บ้านป่าตัน ตำบลงิ้ว อำเภอวังจันทน์ จังหวัดร้อยเอ็ด คือวางแผนการจัดซื้อวัสดุดิบเพื่อลดรอบการจัดซื้อ รวบรวมคำสั่งซื้อแล้วจัดส่งเป็นล็อตที่ใหญ่ขึ้นเพื่อซื้อวัสดุดิบในปริมาณที่มากขึ้นจะทำให้ซื้อได้ในราคาที่ถูกลง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Boonyoo et al. (2023) ที่พบว่า ต้นทุนการผลิตมีผลต่อผลตอบแทนการผลิตเครื่องปั้นดินเผาของโรงโม่ในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี โดยถ้าผู้ประกอบการเครื่องปั้นดินเผาโรงโม่ในอำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี มีการลดต้นทุนการผลิตที่เป็นวัสดุดิบ ค่าแรงงาน และค่าใช้จ่ายการผลิตจะส่งผลให้อัตราผลตอบแทนที่ได้รับจากการผลิตเครื่องปั้นดินเผามีอัตราที่เพิ่มสูงขึ้นได้

ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากปัญหาการทำมางประทีปแบบปั้นมือของชุมชนขาดผู้ที่มีความรู้ทางด้านบัญชีในการจัดทำบัญชี มีผลทำให้การเก็บข้อมูลต้นทุนและค่าใช้จ่ายไม่ถูกต้อง จึงควรมีการส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มมีการจดบันทึกข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถนำข้อมูลที่ได้บันทึกไว้มาใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตได้อย่างต่อเนื่องและสามารถนำข้อมูลไปใช้เพื่อประกอบการตัดสินใจได้ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดอบรมส่งเสริมการให้ความรู้ในการบันทึกบัญชีให้กับทางกลุ่ม รวมถึงต้องมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการเพิ่มความรู้ให้กับกลุ่มด้านการจัดทำบัญชีที่เป็นระบบและถูกต้องตามหลักบัญชีรับรองทั่วไป ทำให้สามารถเก็บข้อมูลด้านบัญชีได้อย่างครบถ้วนอันจะนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนของธุรกิจได้อย่างถูกต้องต่อไป

2. โครงสร้างของต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่เกิดการวัสดุดิบร้อยละ 72.07 ดังนั้นควรหาแนวทางการบริหารต้นทุนผลิตภัณฑ์เพื่อลดต้นทุนให้ต่ำสุด โดยการกำหนดแผนการซื้อวัสดุดิบที่เหมาะสมในการผลิต อันจะนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของอัตรากำไรและจุดคุ้มทุนที่ลดลงของวิสาหกิจ

3. ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามาส่งเสริมและสนับสนุนในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ตลอดจนการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยเพื่อเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ เน้นการรณรงค์ให้คนในท้องถิ่นตระหนักถึงคุณค่า เกิดความภูมิใจ การปลูกจิตสำนึกคนในชุมชนให้เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น สนับสนุนการจัดกิจกรรมตามประเพณีและวัฒนธรรมต่าง ๆ นอกจากนี้ควรมีการพัฒนาชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว การทำหลักสูตรท้องถิ่นร่วมกับคนในชุมชนเพื่อเป็นอีกหนึ่งแนวทางการส่งเสริมการทำมางประทีปแบบปั้นมือให้คงอยู่กับชุมชนให้อยู่สืบต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาในเรื่อง ต้นทุนและผลตอบแทนการทำผางประทีปแบบปั้นมือจากกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ เช่น กลุ่มวิสาหกิจที่ประกอบอาชีพผางประทีปแบบปั้นมือในจังหวัดอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบผลการศึกษา เพื่อหาแนวปฏิบัติที่ดีในการลดต้นทุนของกลุ่มอาชีพ

2. ควรมีการวิจัยและพัฒนาแอปพลิเคชันเข้ามาช่วยในการจัดเก็บข้อมูล และคำนวณต้นทุน เพื่อช่วยวิเคราะห์และลดปัญหาในการคำนวณต้นทุนสำหรับผู้ที่ไม่มีความรู้ด้านบัญชี

เอกสารอ้างอิง

- Boonyoo, S., Wattanakanjana, C., Khumruang, P., Boonsuwan, S., Boonyoo, T., Charoensubmechok, P., & Duangjampa, P. (2023). Cost Analysis and Pottery Manufacturing Returns: A Case Study of Jar Factories in Mueang Ratchaburi, Ratchaburi Province. *Journal of Industrial Business Administration*, 5(2), 113-128. [in Thai]
- Junruan, J., & Namboonruang, S. (2023). Guidelines for Preserving Local Wisdom in Making Hand-Crafted Lanterns Case Study: Ban San Klang, Bo Haeo Subdistrict, Mueang District, Lampang Province. *Journal of MCU Nakhondhat*, 10(12), 209-219. [in Thai]
- Kiattikulwattana, P. (2018). *Cost accounting*. Witthayaphat. [in Thai]
- Makcharoen, L. (2017). *Cost Accounting*. Triple Education Co., Ltd. [in Thai]
- Museum Thailand. (2024). *Candle Trays From clay pots to candle trays*.
<https://www.museumthailand.com/en/3065/storytelling/ผางประทีป>. [in Thai]
- Office of Permanent Secretary. (2023, December 8). *Announcement of the Wage Committee on the minimum wage rate* (No. 12). Ministry of Labour. [in Thai]
- Panthian, Y. (1999). Phangprathit/Phangprathip (Dwng prathip). In *Thailand Cultural Encyclopedia North*. (pp. 4072-4075). Siam Press Management. [in Thai]
- Phetra, D. (2023). The Development of Costing Management by Activity Base Cost Analysis of a Peanut Processing Community Enterprise Group, Bann Phan, Roi Et Province. *Journal of Humanities and Social Sciences Mahasarakham University*, 41(1), 68-80. [in Thai]
- Phurahong, P., Phurahong, T., & Hongma, P. (2021). The Production Cost Calculation with Applications, Case Studies Pickled Fish of Chai Buri Sub-district Tha Uthen District Nakhon Phanom Province. *Journal of Southern Technology*, 14(2), 107-117. [in Thai]
- Thitamethi, P. (2022). Beliefs about offering candles in Buddhism. *Science of Buddhism Journal*, 1(1), 1-15. [in Thai]
- Upredit, A., Haeprakhon, A., Jarupatphokin, P., & Wichitnak, C. (2021). Costs and Return of Ceramic pots of Ban Pa Ya Group, Tambon Bohaeo, Amphoe Maueng, Lampang Province. *Journal of Legal Entity Management and Local Innovation*, 7(7), 29-40. [in Thai]